

اصول تربیت جنسی در اسلام

مهسا کریمی¹

چکیده

با توجه به این که هنوز در تربیت جنسی، اصول آن نادیده گرفته می شود، واز آنجا که توجه به اصول هرکاری قبل از به کار بردن روش ها حائز اهمیت است، این تحقیق با هدف بیان اصول تربیت جنسی در اسلام انجام شده است. به امید آن که در تربیت جنسی اسلامی به اصول آن توجه شود. این تحقیق به روش کتابخانه ای و توصیفی در محدوده کتب و مقالات انجام شده است. تربیت در صورتی موفق است که به اصول آن توجه شود و بعد از توجه به اصول، روش های آن را به کار گرفت.

واژگان کلیدی: اصول، تربیت، جنسیت.

مقدمه

تربیت جنسی از اموری است که همواره در رشد و سعادت و شقاوت انسان تاثیر می گذارد. از این رو در دین اسلام هم به آن توجه بسیاری شده است. در قرآن کریم در مورد تربیت جنسی دستوراتی و اصولی بیان شده است.

ضرورت این تحقیق آن است که بدانیم دین اسلام برای تربیت جنسی صحیح چه اصولی را بیان فرموده است. اهمیت این تحقیق از آن جایی است که اگر به اصول تربیت جنسی توجه نشود، احتمال انحرافات و مفاسد جنسی وجود دارد.

در مقالات دیگر از جمله مقاله «تربیت جنسی در اسلام» روش هایی برای تربیت جنسی ارائه شده است. و این سوال که آیا کودکان دارای غریزه جنسی اند یا نه پاسخ داده شده است. و در مقاله «شیوه های آموزشی و تربیت جنسی با نگاهی به زندگی اهل بیت علیهم السلام» شیوه های کاربردی

1. طلبه سطح دو حوزه علمیه نورالزهره سلام الله علیها.

صحیح و عوامل پیشگیری از انحراف پرداخته و این که در تربیت باید به جنبه جسمی و روانی و اخلاقی و جنسی و اجتماعی توجه شود.

در این تحقیق به مفهوم شناسی واژه تربیت و جنسیت و اصول پرداخته شده است و بعد به بررسی ضرورت اصول تربیت جنسی و نهایتاً اصول تربیت جنسی بر مبنای آیات قرآن کریم بیان شده است.

معناشناسی

به جهت بررسی اصول تربیت جنسی در اسلام در این پژوهش نیاز است که چند واژه از نظر لغوی و اصطلاحی مورد بررسی قرار گیرد.

واژه تربیت از نظر لغت شناسان این گونه بیان شده است: «پروردن، پروراندن، آداب و اخلاق را به کسی آموختن».¹

این واژه از نظر اصطلاحی این گونه معنا شده است: «پروردن کودک تا بالغ کردن».²

واژه جنسیت از نظر لغت این گونه معنا شده است: «حالت و کیفیت جنس».³

و این واژه از نظر اصطلاحی این طور معنا شده است: «رجولیت یا انوثیت افراد».⁴

واژه اصول هم از نظر لغوی این گونه معنا شده است: «ریشه ها، بینادها، نژادها، تبارها، گوهرها».⁵

این واژه از نظر اصطلاحی فرق زیادی با معنای لغوی ندارد و این گونه معنا شده است: «اساس ها، بیخ ها، بن ها، ریشه ها و شاخه ها».⁶

با توجه به معنای لغوی و اصطلاحی می توان واژه تربیت را به معنای پروراندن کسی و واژه جنسیت را به معنای کیفیت جنس افراد و واژه اصول را به معنای بیخ و بن چیزی دانست.

1. محمد معین، فرهنگ فارسی، ج 1، تهران: پارس نوین، 1386، ص 443.
2. علی اکبر دهخدا، لغت نامه، ج 5، تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، بیتا، ص 1967.

3. محمد معین، همان، ص 541.

4. علی اکبر دهخدا، همان، ج 7، ص 1950.

5. محمد معین، همان، ص 163.

6. علی اکبر دهخدا، همان، ج 2، ص 45.

ضرورت اصول تربیت جنسی

انسان از بدو تولد به صورت فطری، غریزه جنسی دارد ولی این غریزه در وجود او نهفته است تا به سن بلوغ برسد و به تدریج خود را نشان می دهد. انسان از بدو تولد، غریزه جنسی دارد و این غریزه به تدریج رشد می کند و خود را نشان می دهد و در نتیجه مادر می تواند در این زمینه نقش موثری ایفا کند. غریزه جنسی کودک را به صورت طبیعی همراه با افزایش شناخت دینی و اخلاقی، تربیت و هدایت کند. اگر غرایز کودک هدایت نشود و در این زمینه آموزش هایی به کودک و نوجوان داده نشود، ممکن است با فرا رسیدن دوران بلوغ، مشکلاتی به وجود آید. پس مادر باید فضای خانه را طوری آماده سازد که موجب تحریکات جنسی کودک نگردد و رفتارش باید حساب شده و همراه با عفت و حیا باشد.¹

پس غریزه جنسی هم مانند تمام نیروهای بالقوه وجود ما باید مورد هدایت صحیح و تربیت درست قرار گیرد تا به کمال برسد. عدم آگاهی از قواعد تربیتی جنسی ممکن است منجر به رفتار نابهنجار شود. بسیاری از مردم به ویژه نوجوان و جوان، اصول و قواعد تربیتی جنسی از نگاه اسلام را نمی دانند و ممکن است رفتار بهنجار جنسی درستی نداشته باشند و ناآگاهانه دست به اعمالی بزنند که حرمت شرعی دارد. اگر خانواده با تربیت جنسی از منظر اسلام آشنا باشد به کار گیرد علاوه بر آن که کودک دچار بلوغ زودرس نمی شود، رفتارهای جنسی آن ها بهنجار خواهد بود.²

پس توجه به اصول و قواعد تربیت جنسی از نگاه اسلام از بلوغ زودرس کودک جلوگیری می کند و موجب رفتار جنسی بهنجار می شود.

تربیت صحیح، تربیتی است که با شناخت تمایلات طبیعی و فطری باشد. شناختن تمایلات طبیعی و تمنیات فطری جوانان و ارضای صحیح و معتدل هر یک از آن ها، اساسی ترین پایه تربیت است. مربی لایق ابتدا ساختمان طبیعی جوانان را مورد مطالعه دقیق قرار می دهد و با بررسی کامل و همه جانبه، تمام خواسته های درونی آنان را بشناسد و با اندازه گیری صحیح ارضا نماید.

1 . محمد احسانی، نقش مادران در تربیت دینی فرزندان، قم: مرکز پژوهش های اسلامی صداوسیما، 1387، ص 42 و 43.

2 . بهروز رفیعی، تربیت جنسی در اسلام (ترجمه و تلخیص از کتاب التریبة الجنسية دار الاطفال و البالغين يوسف مدن، بیروت: دارالمحجة البيضاء، 1412ق، ص 4 و 5).

این نوع تربیت بهترین و پایدارترین تربیت هاست و جوانان را به شایستگی می سازد و موجب سعادت آنان را فراهم می سازد.¹

تربیت اگر با شناخت نیازهای درونی هر کس باشد بهترین و پایدارترین تربیت است و موجب خوشبختی و سعادت فرد می شود.

شخصیت انسان در دنیا شکل می گیرد و انسانیت در وجود هر کس نهاده می باشد. شخصیت انسان در رحم دنیا تکوّن پیدا می کند و آدمی در سازندگی و رشد یا تباهی و انحطاط آن موثر است. شخص انسان، مادی است و همواره تمایل به مادیات دارد. اما شخصیت روح ملکوتی است و پیوسته تمایل به معنویات و بهره وری از آن ها دارد. کودکی، زندگی نباتی و حیوانی دارد و اعتلای شخصیت او بالقوه است و بذریع انسانیت در نهاد او کاشته شده است که در صورت وجود شرایط مساعد محیطی و تربیتی شکوفا گشته و به فعلیت می رسد. ولی اگر در شرایط نامطلوب قرار گیرد نه تنها استعدادهای انسانی شکوفا نمی شود بلکه روح او مسخ گشته و به حیوانیت تبدیل می گردد.²

پس انسانیت که در وجود هر کس نهاده می باشد باید در شرایط تربیتی مطلوب قرار گیرد تا استعدادهای انسانی شکوفا گردد.

والدین باید به نوجوان و جوان خود بصیرت لازم را بدهند. مهم آن است که باید رفتارها و ارتباطات همراه با رعایت اصول شرعی باشد. و در تربیت فرزند مهم این است که معرفت بخشی مناسب انجام شود. یعنی والدین تلاش کنند نوجوان خود را در نگهداری، بصیرت لازم ببخشند و علت امر و نهی خود را در مورد رفتارهای مختلف بیان کنند تا فرزند در یک سردرگمی تربیتی قرار نگیرد.³

بصیرت دادن به کودک و نوجوان باعث می شود تا کودک در سردرگمی تربیتی قرار نگیرد و علت امر و نهی والدین را بفهمد.

1 . واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، دانستنی های جوانان، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، بیتا، ص 81.

2 . محمدرضا کوهی، ویژگی ها و امتیازات زنان، تهران: بیتا، 1386، ص 9.

3 . جمعی از پژوهشگران قرآنی، روابط دختر و پسر، ص 93.

تربیت جنسی بسیار مهم و جدی است و شرع هم در این زمینه دستوراتی را صادر کرده است و پدر و مادر با رعایت اصول روابط جنسی می توانند از آسیب های فرزندان جلوگیری کنند.

تربیت جنسی که به معنای فراهم سازی زمینه های رشد و پرورش غریزه جنسی همراه با عفت جنسی و سلامت جنسی است، بسیار مهم و جدی می باشد. در تربیت جنسی کودکان هم دستوراتی از سوی شرع مقدس صادر شده است که رعایت آن ها می تواند تاثیر زیادی در تربیت صحیح فرزندان داشته باشد. پدر و مادر باید در خانه، اصول روابط جنسی را رعایت کنند و در حضور کودک از ایجاد محرکات خودداری کنند. به قطع می توان گفت رعایت این اصول از آسیب های مربوط به تربیت فرزندان و نظام خانواده جلوگیری می کند. چون ممکن است بعضی از خانواده ها به دلیل نابالغ بودن کودکان، دقت کافی را در امور جنسی ندارند. در حالی که آن چه کودک می بیند و می شنود نقش تعیین کننده ای در آینده جنسی او دارد.¹

اصول تربیت جنسی

امر تربیت باید به صورت تدریجی و متناسب با هر گروه سنی پیش رود. تربیت جنسی امری تدریجی است که باید بر اساس ویژگی های کودک و نوجوان صورت گیرد. استعداد های انسان جز با حرکتی تدریجی شکوفا نمی شود. اصل تدریج، گشاینده درهای تربیت است و مانع از به بن بست رسیدن برنامه های تربیتی می شود.²

تأثیر خانواده و محیط در تربیت جنسی

تربیت جنسی دارای دو عامل پیشگیری از انحرافات می باشد. از دیدگاه اسلام مبنای تربیت جنسی دارای عوامل پیشگیری از انحرافات جنسی قبل از تولد و پیشگیری از انحرافات جنسی بعد از تولد است.

قبل از تولد شامل: 1- انتخاب همسر 2- پرهیز از ازدواج با شرابخوار و دیوانه 3- رعایت آداب اسلامی در آمیزش 4- آراستگی ظاهری 5- آمیزش در زمان معین می باشد. اما پیشگیری از انحرافات بعد از تولد شامل: جداسازی

1 . جمعی از نویسندگان، فصلنامه پاسخ به شبهات، سال اول، شماره یک، قم: مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه های علمیه، بهار 1395، ص 116.
2 . همان، ص 110.

مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ»¹ «و هنگامی که اطفال شما به سن بلوغ رسند باید اجازه بگیرند همان گونه که اشخاصی که پیش از آنان بودند اجازه می‌گرفتند. این چنین خداوند آیاتش را برای شما بیان می‌کند و خدا دانا و حکیم است.»

«این جمله بیانگر این حقیقت است که حکم مذکور یعنی استیذان در سه نوبت برای اطفال تا مدتی معین معتبر است و آن رسیدن به حد بلوغ است و بعد از آن باید مانند کسانی که قبلاً ذکر شد یعنی بالغان از مردان و زنان آزاد اجازه بگیرند، خدا این چنین آیات خود را برایتان بیان می‌کند و خدا علیم و حکیم است.»²

«در این آیه بیان شده که بزرگسالان و کودکانی که به سن بلوغ می‌رسند حق رفت و آمد آزاد را به اتاق مخصوص پدر و مادر ندارند و واجب است قبل از ورود اجازه بگیرند. مقصود از اتاق پدر و مادر محل استراحت آنهاست. تفاوت کودکان نابالغ و بالغ در آن است که در گروه اول هنوز غریزه جنسی به طور کامل بیدار نشده و رفت و آمد آنان، مفاسدی به دنبال ندارد، اما افراد بالغ برعکس آن‌ها هستند.»³

تأثیر رختخواب مشترک در اصول تربیت جنسی
اصول تربیتی دیگری که شاید از نظر برخی خانواده‌ها زیاد مهم نباشد، جدا کردن رختخواب در مورد غیر زن و شوهر است.

یکی از کارهایی که زمینه ارتباطی بدنی را فراهم می‌کند، استفاده کردن از رختخواب مشترک است. استفاده از رختخواب مشترک در مورد غیر زن و شوهر می‌تواند زمینه مناسبی برای تحریک نامشروع غریزه جنسی و آسیب زایی و ابتلا به انحراف جنسی مثل زنا، لواط، مساحقه را فراهم کند. با توجه به همین مطلب اصل و قاعده اولی تفکیک محل خواب و رختخواب است و تنها زن و شوهر از این اصل کلی استثنا شده‌اند. زیرا از نظر شرعی یکی از حقوق آن دو نسبت به یکدیگر هم خوابگی است. حکمت این که هر چه سن بیشتر می‌شود، تفکیک رختخواب ضرورت پیدا می‌کند این است که هر چه

1. سوره نور، آیه 59.

2. سیدمحمدحسین طباطبایی، تفسیر المیزان، ج 16، ص 226.

3. محمدعلی اصفهانی، تفسیر مهر، ج 14، ص 66.

فرد به سن بلوغ نزدیک می شد، غریزه جنسی در او بیشتر می شود و خطر آسیب بیشتر است.¹

پس جدا کردن رختخواب فرزندان به ویژه فرزندان ممیز و آن هایی که در آستانه بلوغ هستند، بسیار ضروری است. زیرا هر چه کودک بزرگ تر می شود و به مرحله نوجوانی پا می گذارد، غریزه جنسی او بیشتر می شود و رختخواب مشترک به او آسیب وارد می کند.

رختخواب مشترک پیامد منفی بلوغ زودرس را دارد. یکی از پیامدهای منفی استفاده مشترک فرزندان و والدین از رختخواب، بلوغ زودرس در این فرزندان است. طبیعی است که بلوغ جنسی زودرس باعث افزایش گرایش جنسی است و در نتیجه احتمال آسیب زایی غریزه جنسی را بیشتر می کند.²

پس آسیبی که ممکن است رختخواب مشترک والدین با فرزندان یا حتی فرزندان با هم داشته باشد، بلوغ زودرس است که ممکن است موجب آسیب جنسی شود.

نتیجه گیری

با توجه به تحقیق انجام شده و این که تربیت از اموری است که همواره باید در مراحل زندگی به آن توجه کرد و تربیت جنسی هم به عنوان یکی از انواع تربیت در رشد و تعالی انسان نقش بسزایی دارد، پس باید به اصول این نوع تربیت توجه شود. قرآن کریم هم در این زمینه دستوراتی را فرموده از جمله آن که با تقویت ایمان و تقوا و آموزش شرم و حیا از انحرافات جنسی جلوگیری می شود و همچنین محیط خانواده و اطراف هم تاثیر بسزایی در تربیت جنسی دارند و یکی از مهمترین نکات در اصول تربیت جنسی عدم استفاده از رختخواب مشترک والدین و فرزندان و فرزندان باهم است.

1. حسین مهدی زاده، تاثیر پوشش اسلامی در مهار غریزه جنسی، قم: مرکز پژوهش های اسلامی، 1383، ص 74.

2. همان، ص 75.

فهرست منابع
* قرآن کریم

(کتاب)

1. احسانی، محمد، نقش مادران در تربیت دینی فرزندان، قم: مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، 1387.
2. جمعی از پژوهشگران قرآنی مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی، روابط دختر و پسر، قم: پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، 1390.
3. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، بیتا.
4. رجایی، محمدرضا، راز خوشبختی زن و شوهر، اصفهان: مرغ سلیمان، 1391.

5. رضایی اصفهانی، محمدعلی، پرسش و پاسخ های قرآنی ویژه جوانان، تهران: پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، بیتا.
 6. _____، تفسیر مهر، تهران: پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، بیتا.
 7. رفیعی، بهروز، تربیت جنسی در اسلام (ترجمه و تلخیص از کتاب التربية الجنسية دارالاطفال و البالغين يوسف مدن)، بیروت: دارالمحجة البيضاء، 1412ق.
 8. طباطبایی، سیدمحمدحسین، تفسیر المیزان، تهران: امیرکبیر، 1367.
 9. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر مجمع البیان، ترجمه علی کرمی، تهران: فراهانی، بیتا.
 10. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران: درس هایی از قرآن، بیتا.
 11. کوهی، محمدرضا، ویژگی ها و امتیازات زنان، تهران: بینا، 1386.
 12. مدرسی، محمدتقی، تفسیر هدایت، ترجمه احمد آرام، مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی، 1377.
 13. معین، محمد، فرهنگ فارسی، تهران: پارس نوین، 1386.
 14. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1353.
 15. _____، مشکلات جنسی جوانان و بحثی درباره انحرافات جنسی، قم: نسل جوان، 1368.
 16. مهدی زاده، حسین، تاثیر پوشش اسلامی در مهار غریزه جنسی، قم: مرکز پژوهش های اسلامی، 1383.
 17. واحد تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، دانستیهای جوانان، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، بیتا.
- (مقاله)
18. جمعی از نویسندگان، فصلنامه علمی تخصصی پاسخ به شبهات، سال اول، شماره یک، قم: مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه های علمیه، بهار 1395.

19. راهنما، اکبر، علمین، حمید، محمدی، حسین، «بررسی و تبیین مبانی، اصول و روش های تربیت جنسی با تاکید بر دیدگاه اسلام»، ماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، سال چهاردهم، شماره 24، شهریور 1386.